

**Первісні музичні інструменти.
Музична культура східних
слов'ян та античних міст
Північного Причорномор'я**

- До найдавніших зразків музичних інструментів, знайдених на території України, належать сопілки епохи палеоліту (40—15 тис. років до н. е.).

У 1953 році Львівською археологічною експедицією була знайдена у Чернівецькій області флейта, виготовлена з відростка рога північного оленя.

Учені стверджують, що це найдосконаліший з усіх відомих досі палеолітичних музичних інструментів.

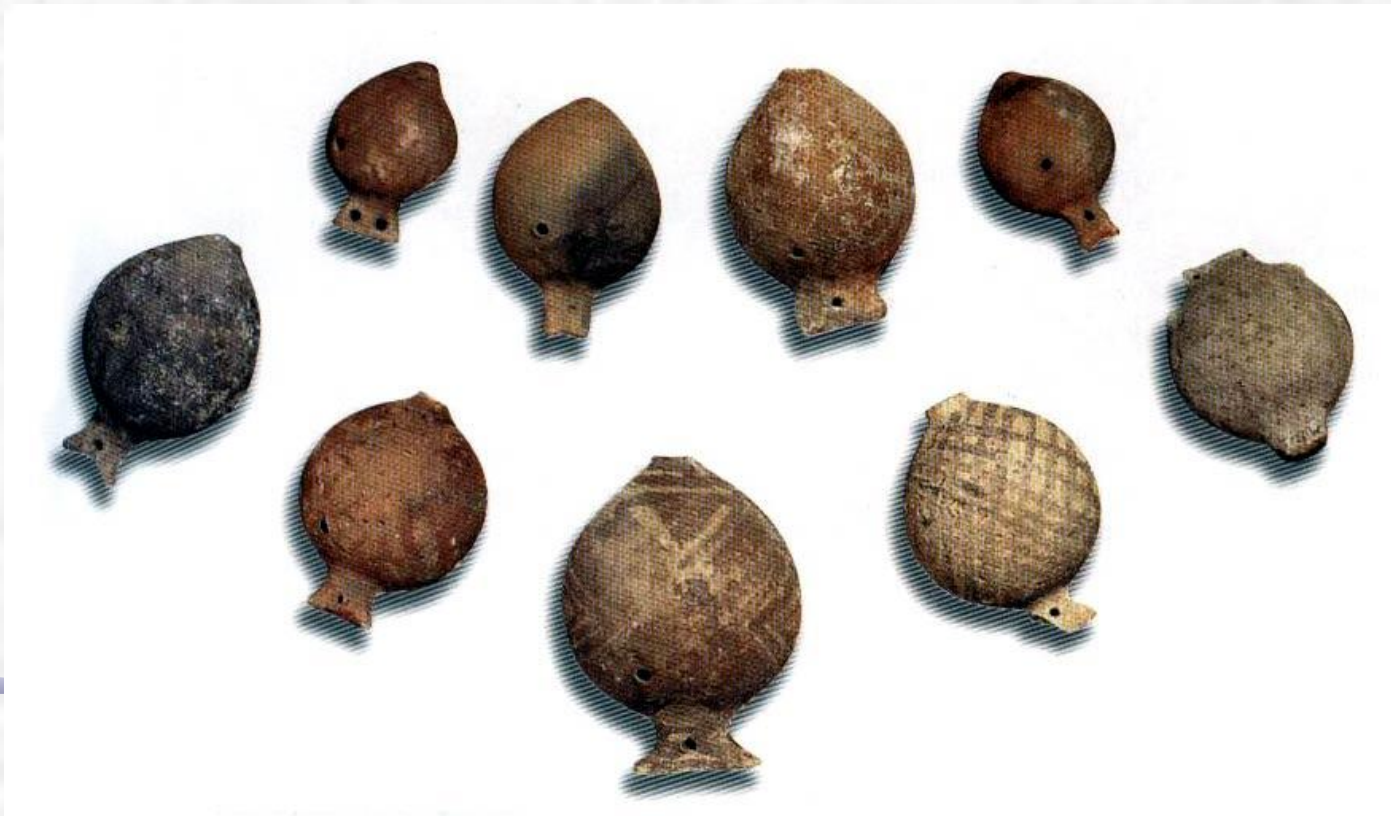
У пізньопалеолітичних поселеннях, виявлених біля Мізина і Межиріча, розкопані святково-обрядові будівлі, де збереглися музичні інструменти для «оркестру» з семи осіб. Серед них були кастаньєти з кісток мамонта, барабан з орнаментованого черепа мамонта, ударні інструменти з оленячого рогу та з випорожненого (для резонансу) стегна мамонта, а також набірний шумовий браслет.

Вони оздоблені геометричними візерунками, нанесеними червоною охрою.

Це — найдавніша у світі колекція ударних музичних інструментів.

Музичні інструменти місцевого походження скіфського періоду часто знаходять під час археологічних розкопів східнослов'янських курганів. Це переважно залізні та срібні бубонці різних форм і розмірів.

Історик Феофан в одній із хронік зазначає, що в 583 р. греки взяли в полон трьох слов'ян «без усякого залізного спорядження, з одними лише гуслами». Як стверджували полонені, вони «носять тільки гусла, не вміють носити зброї».

Численні пам'ятки давньої матеріальної культури, свідчення іноземних мандрівників та перших руських літописців, усна народна традиція містять відомості про народних музикантів-професіоналів. Існували різні види розвиненого інструментарію, який включав струнні, щипкові, смичкові, ударні й духові інструменти.

Мандрівник з Багдада Абуль Хасан Ібн-Хусейн, відомий в арабській літературі під іменем Аль-Масурі, у X ст. захоплювався злагодженим хоровим співом слов'ян, описував хороводи, пісні, танці та ігри у супроводі різних інструментів — бубнів, сопілок, ріжків, гусел тощо.

На північному узбережжі Чорного моря існувало високорозвинене мистецтво античних цивілізацій. Золоту діадему із зображенням скіфа, який грає на інструменті давньогрецького походження — арфі, знайдено на початку ХХ ст. у кургані поблизу села Сахнівка на Київщині. На золотому персні з Неаполя Скіфського (Крим) зображено музиканта, який грає на подвійній флейті — також давньогрецькому інструменті.

Музиці в грецькому суспільстві надавали великого значення. Вона звучала під час усіх більш-менш значних моментів життя людини. З дитячих років еллін не лише слухав музику і співи, а й сам навчався грати на лірі й флейті, тому що це входило до шкільної програми. Сольний і хоровий спів був обов'язковим під час багатьох релігійних свят, пісня звучала у весільному обряді, вдома, у колі друзів.

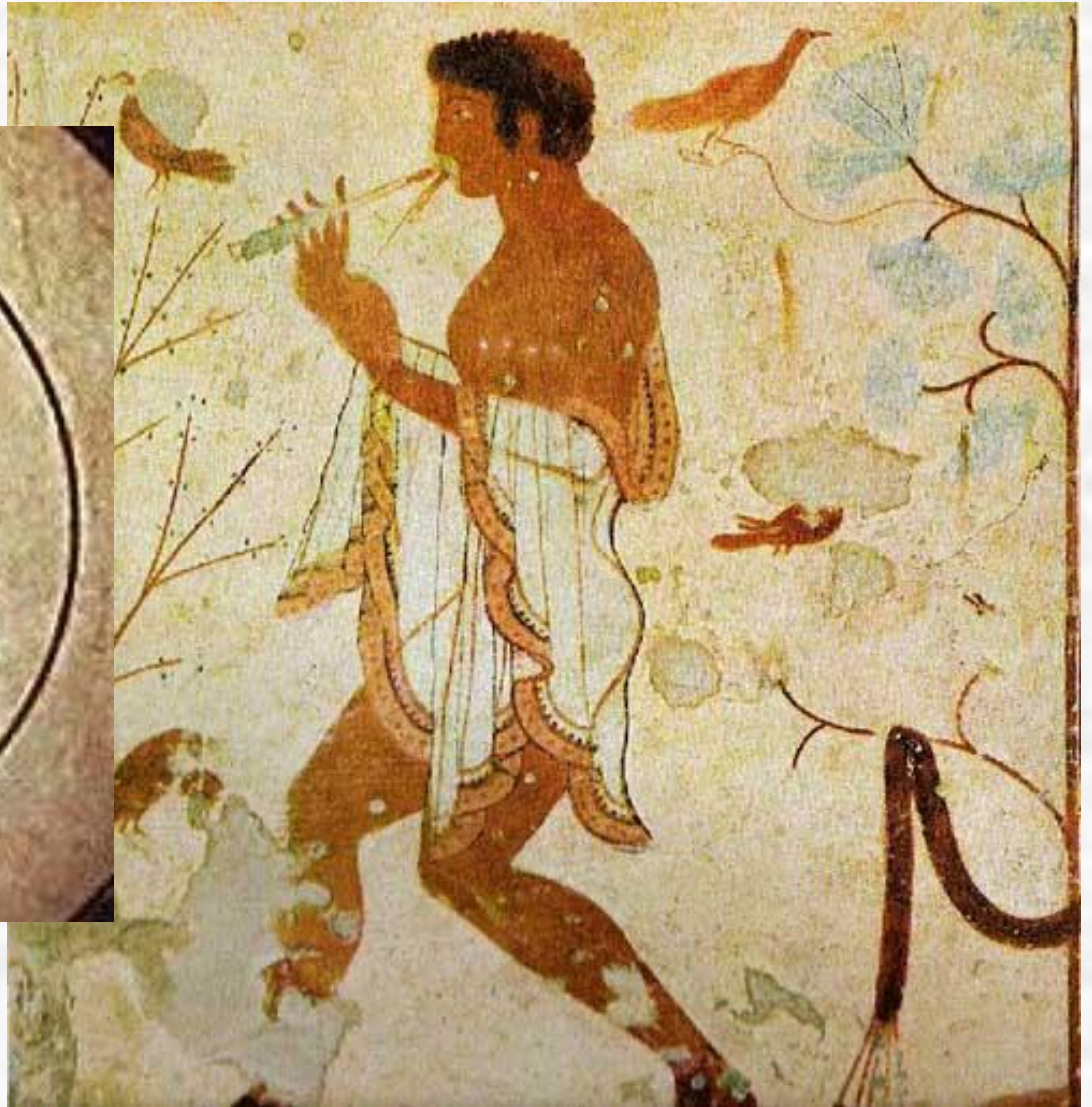
*У Північному Причорномор'ї
набули поширення ліра
(карбувалася на ольвійських
та пантикапейських
монетах), кіфара, арфа, аулос
(флейта), орган, сурма,
труба.*

З музикантами займалися спеціальні вчителі, серед них були й вихідці з Північного Причорномор'я, наприклад, боспорянин Ісія в III ст. до н. е. готував музикантів до свята у Дельфах.

Художній досвід музичного мистецтва слов'ян та еллінів згодом успадкувала могутня держава Середньовіччя — Київська Русь.